

licytacja amerykańska, zawody w strzelaniu z łuków i karabinów, przyciągnęły liczne rzesze młodzieży i rodziców³⁵. Tuż przed świętami Bożego Narodzenia

zorganizowano w szkole zbiórkę na „gwiazdkę” dla biednych. Dary złożono na ręce pań Wincentek z parafii łazarskiej oraz Caritasu na Dębcu. Ponadto sownie zostały obdarowane ubogie rodziny, którymi bezpośrednio opiekują się poszczególne klasy gimnazjalne. Na podkreślenie zasługuje ilość darów oraz ich dobrze i praktycznie przemyślana jakość: były tam artykuły żywnościowe pierwszej potrzeby, jak mąka, kasza, ryż, cukier, tłuszcze, poza tym słodycze, wędliny, kawa, herbata, mydło, zapaliki, węgiel, świece i odzież. Dzieci tych rodzin zostały ponadto obdarowane zabawkami i choinkami. Młodzież organizowała „gwiazdkę” z wielkim zapalem i ofiarnością i sama w towarzystwie gospodyń klas, przez swe delegacje wręczyła biednym upominki³⁶.

W szkole dziewczęta przygotowywały przeróżne wystawy tematyczne, które zmieniały się często, mniej więcej co dwa tygodnie. Na ten cel zostały zaadaptowane dwie wielkie wąskie szafy stojące w hallu na pierwszym piętrze. Wystawy organizowane były przez Kółko Historyczne, Kółko Literackie, Straż Przednią, Sodalicję Mariańską³⁷, Ligę Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (LOPP), Polski Czerwony Krzyż (PCK) oraz harcerki. Inicjatywa urządzania konkretnych wystaw wychodziła najczęściej od młodzieży, której pomagali opiekunowie poszczególnych organizacji oraz nauczyciele³⁸.

Ekspozaty o zupełnie innym charakterze zgromadzono i pokazano na wystawie dotyczącej Śląska. „Od wtorku 12.II. była XIV Wystawa Szkolna poświęcona Śląskowi, zorganizowana przez kl. Ia gimn. z pomocą dyr. Jana Kuglina³⁹. Objęła wystawę dzieł pisarzy śląskich głównie G. Morcinka i Z. Kosak-Szczuckiej, publikacje naukowe i krajoznawcze o Śląsku, numery »Zarania śląskiego«, fotografie, lalki w strojach śląskich i śląskie koronki. Drzeworyty przedstawiały postaci zasłużonych Ślązaków i krajobrazy śląskie (Steller, Gosieniecki)⁴⁰.”

³⁵ AAP, GŹS, sygn. GŹS 2, Kronika szkolna (rok 1935/1936), nlb.

³⁶ AAP, GŹS, sygn. GŹS 2, Kronika szkolna (rok 1936/1937), nlb.

³⁷ Sodalicja Mariańska powstała w 1927 r. i w krótkim czasie liczyła już 150 członków. Miała pięć sekcji: eucharystyczną, misyjną, dogmatyczną, liturgiczno-muzyczną oraz literacką. Przez 10 lat istnienia wychowała 250 sodalisek. Por. S. Papée, dz. cyt., s. 438.

³⁸ Tamże, s. 436.

³⁹ Jan Kuglin (1892–1972) – drukarz i bibliofil, autor wielu prac z dziedziny drukarstwa i tłumaczeń z języka czeskiego, współzałożyciel i dyrektor Rolniczej Drukarni i Księgarni Nakładowej w Poznaniu. Po wojnie uruchomił ponad 70 drukarni na Górnym Śląsku. W latach 1949–1961 był dyrektorem Drukarni Naukowej we Wrocławiu.

⁴⁰ AAP, GŹS, sygn. GŹS 2, Kronika szkolna (rok 1934/1935), s. 23.

Szczegółowe wyliczenie ekspozatów pokazuje, jak wielką wagę przykładano do organizowania szkolnych wystaw, przeznaczonych raczej dla mniejszego kręgu odbiorców. Nie ograniczono się jedynie do fotografii, rysunków, prasowych wycinków czy książek, choć i one się pojawiały. Ekspozycje były zawsze starannie przygotowane i z wielką pieczołowitością. Jak wspominał dawny dyrektor szkoły Stefan Papée: „Przeważnie można było ograniczyć się w urządzaniu wystawy do zbiorów szkoły, nauczycieli i młodzieży, czasami korzystaliśmy jednak z uprzejmości prywatnych zbieraczy [...] lub z zasobów instytucji [...]. Wystawy były sercem szkoły. Zainteresowanie młodzieży, pomysłowość z korzystania ze zbiorów, pomoc przy nauczaniu, w pełni wynagradzały trud organizowania wystaw⁴¹.” Jedną z ciekawszych poświęcona była muzyce:

W poniedziałek 3.XII. otwarto XI Wystawę Szkolną zorganizowaną przez prof. Duczmala, pod hasłem: „Na swojską nutę”. Pokazano na niej instrumenty ludowe, ze zbiorów p. Schulza; bandurę, dudy, fujarkę huculską, gęśliki, piszczałkę dwoistą z Podhala, piszczałkę wielkopolską, bazuń kaszubską, turconia, klapaca. Z publikacji było kilkanaście szopek, jasełek, pastorałek (Cierniaka, Saloniego, Zegadłowicza, Schillera), zbiory pieśni ludowych od książki K. Woycickiego „Pieśni ludu” z 1836 r. i „Ludu” Kolberga po ostatnie, regionalne śpiewniki. Uwzględniono też wydawnictwa dotyczące teatru szkolnego i ludowego, oraz ilustracje (Stryjeńskiej) pokazujące tańce polskie⁴².

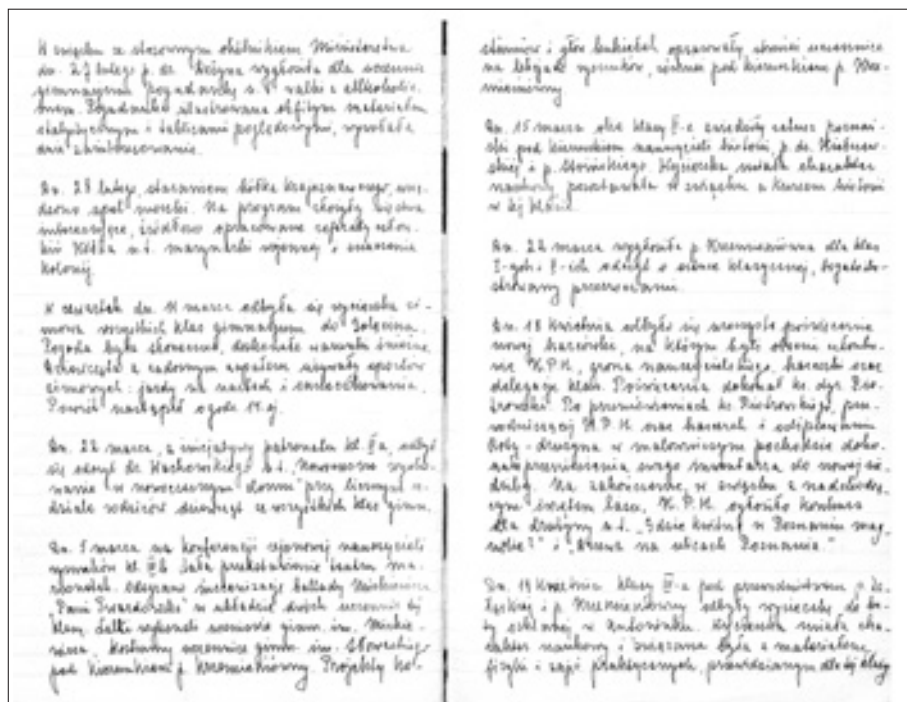
Jedną z najmilszych i najbardziej wyczekiwanych atrakcji były szkolne wycieczki organizowane jesienią, zimą oraz wiosną. Były to wyjazdy jednodniowe i z tego powodu ograniczały się do Wielkopolski. Ich celem było głównie zwiedzanie, choć nie zawsze trzymano się tej reguły. Zimą 1936 roku zaplanowano na przykład wyjazd do leżącego pod Poznaniem Puszczykowa. Nie była to wycieczka krajoznawcza, jej charakter był bardziej rekreacyjny: „W środę dnia 19 lutego była wycieczka zimowa klas gimnazjalnych i seminarium do Puszczykowa pod opieką gospodyń klasowych. Młodzież wyjechała o 7.45, wróciła o 3-ej po południu. Czas spędzono na uprawianiu sportów zimowych: saneczek i nart, urządzono też kulig za koniem. Nastrój był wesoły. Wszyscy wrócili zdrowo⁴³.”

Jesienią 1936 roku obrano dalszy kierunek, a w kronice znalazł się stosowny zapis: „Dnia 21 września odbyła się wycieczka 28 uczennic z klas 2-ich i 3-ich do Biskupina pod przewodnictwem nauczycielki geografii

⁴¹ S. Papée, dz. cyt., s. 436 i n.

⁴² AAP, GŹS, sygn. GŹS 2, Kronika szkolna (rok 1934/1935), s. 17.

⁴³ AAP, GŹS, sygn. GŹS 2, Kronika szkolna (rok 1935/1936), nlb.

6. Fragment szkolnej kroniki

p. dr. Kielczewskiej. W wycieczce wzięła udział również przełożona gimnazjum. Młodzież prócz wykopalisk i osiedla biskupińskiego zwiedziła jeszcze ruiny świątyni na Ostrowie Lednickim, ruiny zamku Diabła Weneckiego w Wenecji oraz obejrzała pomnik Leszka Białego pod Gąsawą⁴⁴.

Planowano też wyjazdy w celach ogólnokształcących. Późną jesienią 1937 roku „4 listopada klasy IV odbyły wycieczkę na lotnisko w Ławicy pod kierownictwem p. Załęskiej. Wycieczka była związana z nauką fizyki. Zwiedzono stację meteorologiczną, hangary, dziewczęta zapoznały się z silnikami spalinowymi i różnymi typami samolotów⁴⁵.

Pod koniec roku szkolnego 1938/1939 zaplanowano dla każdej z klas wycieczki, niektóre bliższe, inne dalsze:

W maju i w czerwcu odbyła szkoła szereg jednodniowych wycieczek po Wielkopolsce. I tak: klasa Ib była w Ludwikowie, klasa Ia ze Stęszewa udała się pieszo do Łodzi (zabytkowy kościółek drewniany)

⁴⁴ AAP, GZS, sygn. GZS 2, Kronika szkolna (rok 1936/1937), nlb.

⁴⁵ AAP, GZS, sygn. GZS 2, Kronika szkolna (rok 1937/1938), nlb.

i Ludwikowa, klasy II-gie pojechały do Kórnik, Środy i Zaniemyśla, klasa IIIa do Baszkowa, klasa IIIb do Gołuchowa, klasy IV-te jedna partia do Miłosławia, druga do Kalisza i Liskowa, klasa I lic. do Inowrocławia i Kruszwicy. Ponadto Kółko Krajoznawcze było w Wolsztynie i w Przemęcie⁴⁶.

Z innych wydarzeń ujętych w kronice należy wspomnieć o potrzebie stworzenia, a następnie otwarciu w 1935 roku niewielkiej szkolnej jadalni. „Dnia 25 listopada uruchomiono śniadalnię szkolną. Mieści się ona w harcówce, odpowiednio przemeblowanej. Panie z Koła Rodzicielskiego wydają w czasie 2-ej i 3-ej przerwy mleko, herbatę i kakao po 5 groszy za szklanekę⁴⁷. Był to doskonały pomysł z uwagą na zbliżającą się zimą.

W karnawale 1938 roku zorganizowano w szkole zabawę z tańcami, na której byli chłopcy z sąsiedniej szkoły:

Dnia 12 lutego odbyła się zabawa taneczna klas IV-tych urządzona staraniem patronatów tych klas z pełnym zachowaniem instrukcji Kuratorium zawartych w odnośnym okólniku, dotyczącym zabaw tanecznych młodzieży. A więc zabawa miała wyłącznie charakter towarzyski, bufet i wejście były bezpłatne. Zaproszono tylko gimnazjum im. A. Mickiewicza. Z uznaniem należy podkreślić wzorowe zachowanie się młodzieży tak żeńskiej, jak i męskiej, do czego w znacznej mierze przyczyniła się zapewne liczna obecność rodziców. Nastrój był bardzo wesoły i prawdziwie młodzieńczy. Na zakończenie jedna z członkiń Komitetu wygłosiła serdeczne przemówienie, w którym imieniem koleżanek podziękowała szkole i rodzicom, poczem odśpiewaniem „piosenki o naszej szkole” i „Wszystkie nasze...” zabawę zakończono⁴⁸.

W 1936 roku nie obchodzono jeszcze święta niepodległości – ustanowiono je rok później. Dzień ten miał jednak podniosły charakter:

Dnia 11 listopada obchodzono w bieżącym roku szkolnym pod znakiem F.O.N.⁴⁹. Delegacja uczennic ze sztandarem wzięła udział w poświęceniu

⁴⁶ AAP, GZS, sygn. GZS 2, Kronika szkolna (rok 1938/1939), nlb.

⁴⁷ AAP, GZS, sygn. GZS 2, Kronika szkolna (rok 1935/1936), nlb.

⁴⁸ AAP, GZS, sygn. GZS 2, Kronika szkolna (rok 1937/1938), nlb.

⁴⁹ Fundusz Obrony Narodowej (FON) – fundusz utworzony na mocy dekretu Prezydenta RP w 1936 r. w celu pozyskania dodatkowych środków na dobrojenie armii i wojskowy program inwestycyjny. FON gromadził środki ze sprzedaży nieruchomości i ruchomości stanowiących własność państwa, a pozostających pod zarządem wojska, dotacji Skarbu Państwa oraz darów i zapisów osób prywatnych i instytucji. Zbierano go w postaci gotówkowej i rzeczowej.

szybowca wykonanego przez gimnazjum im. Mickiewicza. Po nabożeństwie była akademie, której program (występy chóru, deklamacje) był ściśle związany z armią. Referat p. Remelskiej był poświęcony wyjaśnieniu i propagandzie idei F.O.N. Ponadto przemówienie przełożonej gimnazjum miało na celu wytłumaczenie młodzieży, że hasło, pod którym uroczystość się odbywała, jest ściśle zespolone z uroczystościami stołecznymi w związku z nominacją⁵⁰ gen. Śmigłego-Rydza na marszałka Polski⁵¹.

Niecałe dwa miesiące przed zakończeniem roku szkolnego, w kwietniu 1939 roku, „ks. dyr. Piotrowski wygłosił dla uczennic klas IV-tych obszerną pogadankę o typach liceów i o wyborze zawodu”⁵². Kilkanaście tygodni później nie miało to już większego znaczenia.

Ostatni wpis w kronice brzmi następująco:

Dnia 21 czerwca odbyło się pożegnanie klas IV-tych. Najpierw kl. IVa, zebrana w swojej Sali na uroczystym posiedzeniu samorządu odczytała wyniki swojej 4-letniej pracy w tej organizacji, poczym w odpowiednich przemówieniach żegnała bardzo serdecznie swoje grono, obdarowując je pięknie wypisanymi adresami i kwiatami. Z kolei klasa IVb zaprosiła nauczycielstwo na herbatkę, podczas której kilka uczennic czytało bardzo udatne wiersze satyryczne swych anonimowych koleżanek. Cała uroczystość była utrzymana w żartobliwym, ale wytwornym tonie. Na zakończenie dziewczęta wyświetliły film z życia naszej szkoły, nakręcony przez jedną z uczennic.

21 czerwca zakończenie roku i rozdanie świadectw⁵³.

Nikt wtedy nie przypuszczał – ani nauczyciele, ani uczniowie – że oto zbliżało się ostatnie beztróskie lato. Nikt nie spodziewał się też, że we wrześniu 1939 roku nie będzie już uroczystego rozpoczęcia roku szkolnego, że czerwona uroczystość stanie się jednym z najdroższych wspomnień, a przerwa od szkoły potrwa znacznie dłużej niż dwumiesięczne wakacje, z których nie wszyscy powrócą. 1 września 1939 roku wybuchła II wojna światowa. Dalsze strony kroniki pozostały niezapisane.

⁵⁰ Prezydent Ignacy Mościcki mianował 10 XI 1936 r. Edwarda Rydza-Śmigłego generałem broni i jednocześnie marszałkiem Polski.

⁵¹ AAP, GZS, sygn. GZS 2, Kronika szkolna (rok 1936/1937), nlb.

⁵² AAP, GZS, sygn. GZS 2, Kronika szkolna (rok 1938/1939), nlb.

⁵³ AAP, GZS, sygn. GZS 2, Kronika szkolna (rok 1938/1939), nlb.